

د لنډې کيسې او ژبي کريکټر تر منځ تفاوت

موضوع : ادبيات PA:

ليکوال: استاد نوراحمد قران مل

السلام عليكم ورحمت الله و برکاته!

د لنډې کيسې او ژبي کريکټر تر منځ پر تفاوت باندې خبره ده.

دا که په عموم کي ورته متوجې سو، يو ډيره عميکه موضوع ده. تقريباً څلور يا متفرق موضوعات پکښي را نغښتي دي. په يوه اړخ کي د لنډې کيسې لنډه پيژندنه، په بل اړخ کي د ژانر لنډه پيژندنه، په درېيم اړخ کي د کريکټر پيژندنه، او په وروستي اړخ کي د توپير يا د جلا والي دی. چي هره موضوع يې ځان ته د پام وړ مسائل لري خو په خالصه توگه مور تاسي دا موضوع داسي رانغاړو چي هر لنډه کيسه چي ده خپل ځان ته کريکټر لري.

کريکټر د هغو افعالو، حرکاتو او تيوريو مجموعه ده چي د يوې کيسې بشپړ والی مور ته په ثبوت رسوي. پر همدې بنسټ باندې هر کريکټر چي په لنډه کيسه کي سر ته رسيري پر مخ باندې ځي دا ده دې لپاره دی چي د کيسې هغه مطلوب هدف چي پکښي مطرح سوی دی، چي بايد په لاس راوړل سي. که داسي وي چي کريکټرونه د هدفونو څخه بيل وي، نو په هغه صورت کي بيا د کيسې رنگ پيکه راځي. يا په دې معني چي تيت او پرک پراخه ساحه خو را ټوله ساحه په لاس کي نه راځي او يا په دې معنی چي هدف پر يوه لور ځي او کريکټر پر بل لور ځي. خو که داسي وي چي يو څوک د لنډې کيسې په کريکټر اړيکي کي د **Goal**، **Target** او **Objective** يا زموږ ستاسي په عاده صلاح دهغه پر باندې والی نه ساتي، په يوه طرف کي د کريکټر موجوديت يا د عملي تطبيقاتو موجوديت او په بل اړخ کي د هدف سمارټ والی يا روڼ والی دا په خپله د کيسې جالب والی او روښان والی مور ته په لاس راکوي.

د همدغه هدف د ترلاسه کولو لپاره چي کوم کريکټر مطرح کيږي کريکټر به حتمي پر دوو فزيکي مسائلو باندې ولاړ وي. يوه فزيکي د لوبغاړي يا هومر يا د اتل عمل دی چي دی کم عمل سر ته رسوي. چي دا په خپله دوې برخي دي. يو د کيسې اتل دی چي هغه خپل کريکټر پر مخ باندې بيایي او د خپلي لنډې کيسې د عمل په نتيجه کي د يو عکس العمل سره مخامخ کيږي. بيا به هدف لاس ته راوړنه خوښي او خوشحالي پکښي کي

نغنبتی وی هوسایی به پکنبی کی وی. یا به نا امیدي پکنبی نغنبتی وی، لاس پر سر کیدل او د ټولني څخه لاس اخیستل وی پکنبی.

دوهم بیا هغه ناقد یا لیکوال چې هغه د تنقید په ژبه باندي یو لنډه کیسه گوري هغه چې یې مطالعه کوي، نو په خپله به حتمي له دوو عمل سره مخامخ کیږي او د هغه په مقابل کې به عکس العمل ویني. که په مسلکي لحاظ په مني لحاظ لنډه کیسه نقد کړې وي نو حتمي به هغه څوک چې هغه یا دده پر نظر ملاحظه لري هغه به یې ور رد وي او یا هغه څوک چې هغه د ده سره تائید والی راولي. چې دا کریټیسیزم یا نقد راشي موضوع ده. خو کله چې مور تاسي پر دې موضوع باندي بیرته لنډي کیسې ته راگرځو او په لنډه کیسه کې مور د کریکټر موضوع تشریح کوو.

کریکټر، عملي تطبیقات، تیوري، اتل او ورسره تر څنګ هدف دا ټوله چې سره نغنبتلي وي، منطقي ربط سره ولري په هغه صورت کې د کیسې روڼ والی او شفافیت مور ته په لاس راکوي. د دې څخه با وجود مور تاسي په کیسه کې د یو بلي موضوع سره مخامخ کیږو چې هغه په ناول یا په داستان کې کیدای سي. په ناول یا په داستان کې عموماً Hero، لوبغاړی یا اتل د داستان یا د ناول یو نفر وي ټوله موضوع پر هغه محور باندي راگرځي د هر پراګراف یا هري حسې موضوع چې پای ته رسیږي بیا هم بیرته مطرح لوبغاړی پکنبی وي. خو په لنډه کیسه کې څو کریکټرونه د څو کسانو راځي سره تر دې چې یو لنډه کیسه به خپل ځان ته یو لوبغاړی لري یو اتل به لري خو په هغه کې به ډیر مسائل راغلي وي چې دی به د نورو خلکو د عکس العملو سره شامل وي.

په یوه طرف کې به ادم خان د کیسې لوبغاړی وي په بل طرف کې به درخانی ورسره ملګرې وي، په بل طرف کې به بیا فتح هم ورسره ملګری وي او داغسي د «کرمي» په کیسه کې چې مور تاسي یې گورو هلته به د کلابست په دروازه کې چې دوی وځي رابعه به وي پکنبی کې د رابعه تر څنګ به فتح خان پریځی، کرمی به یی، هغه د هندوستان ډاکوان به یی هره مسئله به وي.

د لنډي کیسې لوبغاړی به فتح خان پریځی وي خو غم به ټول عمر د کرمی د خوا پینس وي. نو په لنډه کیسه کې څو کسان او څو لوبغاړي مطرح کیږي. پر همدې بنسټ باندي د لنډي کیسې مرکزیت چې دی هغه د اوږده داستان یا ناول په پرتله باندي پاشلی اوسیري متمرکز نه وي. دغه تفاوت راځي پکنبی کې ور څخه باوجود په لنډه کیسه کې په کریکټري برخه کې چې مور او تاسي یې گورو ځیني کسان وي چې هغه متحریک وي. د لوبغاړي رول

پکښې اجرا کوي مخ په وړاندې ځي اجرات کوي. خو ځيني نور کسان دي چي هغه په حاشيه کي په ځينو ځايونو کي يې نومان ور سره ذکر کيږي. په ځينو ځايونو کي يې نوم ذکر کيږي کريکتر يې نه واضح کيږي،

په ځينو ځايونو کي يې نوم ذکر کيږي عمل يې ذکر کيږي، لکن نتیجه يې نه معلوميږي پکښې. همدغه دوه مسائل دي چي دا په لنډه کيسه کي مور تاسې ته هغه ابهامات په لاس را کوي. خو کله چي د دې ټولو څخه با وجود د لنډي کيسې په ليکنه کي د کريکتر په برخه کي د ليکوال هنريت ډير مهم دی .

يو ليکوال کيدای سې چي په دوو هنرونو باندي يو د ادبياتو په ژبه باندي داسي جادويي الفاظ و کاره وي چي هغه کليشه يي الفاظ ونه اوسيږي. هر گام ته تلوسه په لاس باندي ورکيږي چي هغه بايد دغه لنډه کيسه مطالعه کيږي چي نور څه پيښيږي او هغه مطلوب ټکی په لاس باندي راوړي. خو ځيني ليکوالان په ساده او په سوليدلو الفاظو باندي خپله ليکنه داسې نوښته کوي چي خلگ و دې ته ليوالتيا نه ښيي چي دا کيسه تر پايه پوري ولولي.

لکه عادي توري چي سړی لولي. دغه هم د ليکوال هغه هنري کريکتر دی چي د کيسې د کريکتر ايزېشن د اکمال لپاره، يا د بشپړ توب لپاره ډير مهم بحث دی. دلته د هغه اساسي خبره چي بله چي بله راځي چي زموږ تاسې په پوښتنه کي مطرح سوې ده هغه داده چي د ژبو سره يا فرض مثال ژبه يې بايد څنگه وکارول سي دا ډيره مهمه خبره ده.

ليکوال ته په کار ده چي وار د واره ډيالتيک ادبيات يا منطقوی ادبيات بايد ده مطالعه کړي وي. په خوی، عاداتو، رسوماتو، وراشو په دې ټولو بايد پوه و اوسيږي. د دې څخه با وجود د ليکوالی په پند باندي دی حاکم وي. د لنډي کيسې تيورياني بايد ده مطالعه کړي او په لنډه کيسه کي داسي نثر راوباسي چي بالا بود الفاظ، اضافه ليکنی، اضافه کليمات داپه ليکنه کي نه ووسيږي .

ليکوال بل مسئوليت ددې لري چي د خپلي کيسې روان والی په ساده الفظو داسې نوښته کړي چي هغه د هر چا و مغز ته خطور وکړي او د هر چا مغز ته ورسيږي. يو څوک يې په دقيق ډول باندي مطالعه کړي. بل هنر يې دادي د ليکوال چي هغه لنډه کيسه په داسي جزابو الفاظو را شروع کړي چي خلگ تلوسه پيدا کړي چي نور څه پيښيږي.

که داسي يي چي دی په سر کي مخکني، زاړه، کليشي الفاظ وکاروي،» لکه څنگه چي تاسي ته وو يل سوه، لکه څنگه چي تاسي ته معلومه ده، لکه

څنگه چي ما دا تصميم ونيوی، لکه څنگه چي لنډه کيسه داسي ده» دغه هغه اصطلاحات دي چي هغه ډير تکرار سوي دي. نو خلگ و دې ته زړه نه بڼه کوي .

دی باید د لنډي کيسې پيلامه په داسي شکل باندي را شروع کړي په هغه خپله ډيالکتیک ژبه کي چي په هغه منطقه کي دغه لنډه کيسه دی نويشته کوي. چي هغه په يوه اړخ کي نوې او په بل اړخ کي د خلگو په ژبه باندي وي. فرض مثال يو ليکوال را ولاړي نويشته کوي چي «زه پوهيرم چي مرگ ډير دروند دی خو کله چي ما د احمد د ژوندانه راز وليدی ما خدای ته زاری وکړې چي خدایه ته پر احمد باندي ورحميرې. څونده ستونزي او مشکلات يې و گالل. خو که ماته داسي مرگ راکوې خدایه ما وژغورې، زه د دغو تکالفو د دغو زحماتو توان نه لرم» په سر کي چي دغه الفاظ دا جملات تر خوله را ويستله هم يې عرف پکښي معلوم کړی، هم يې توان پکښي معلوم کړی او هم نور څه.

پر هم دې بنسټ باندي مور تاسي چي کله لنډه کيسه نويشته کوو دغه مسؤليت لرو پکښي کي چي باید د ژبي د هنر اندازي پکښي زده کړې وي. په درنښت

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**